

ימי עיון בתנ"ך תשפ"א

אלישע והאישה השונמית

הרב אמנון בזק (amnonbazak@gmail.com)

1.

בראשית י"ח	מל"ב ד'
(ג) וַיֹּאמֶר אֲדָנִי אִם נָא מִצָּאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֶל נָא תַעֲבֹר מֵעַל עַבְדְּךָ: (ד) יִקַּח נָא מִעֵט מִיָּם וְרִחְצֵנִי וְרַגְלֶיךָם וְהִשְׁעֵנִי תַּחַת הָעֵץ: (ה) וְאֶקְחָה פֶת לֶחֶם וְסַעַדוּ לְבָבְכֶם אַחֵר תַּעֲבֹרוּ כִּי עַל כֵּן עַבְדְּכֶם עַל עַבְדְּכֶם וַיֹּאמְרוּ כֵּן תַעֲשֶׂה כְּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ:	(ח) וַיְהִי הַיּוֹם וַיַּעֲבֹר אֱלִישֶׁע אֶל שׁוֹנֵם וְשָׁם אִשָּׁה גְדוֹלָה וַתַּחֲזֹק בּוֹ לֶאֱכֹל לֶחֶם וַיְהִי מִדֵּי עֲבָרוֹ יָסַר שְׁמָהּ לֶאֱכֹל לֶחֶם: (ט) וַתֹּאמֶר אֶל אִשָּׁה הַנָּה נָא יִדְעָתִי כִּי אִישׁ אֱלֹהִים קָדוֹשׁ הוּא עָבַר עָלֵינוּ תָּמִיד:
(יא) וַאֲבָרְהָם וְשָׂרָה זָקְנִים בָּאִים בַּיָּמִים הַהֵם לְהִיטֵל לְשָׂרָה אַרְחַ כְּנָשִׁים:	(יד) אָבֵל בֶּן אֵין לָהּ וַאֲיִשָּׁה זָקָן
(י) וַיֹּאמֶר שׁוּב אֲשׁוּב אֵלֶיךָ כְּעֵת חַיָּה וְהִנֵּה בֶן לְשָׂרָה אֲשֶׁתְּךָ	(טז) וַיֹּאמֶר לְמוֹעֵד הַזֶּה כְּעֵת חַיָּה אֲתִי אֶת חֲבֵקֶת בֶּן
(יב) וַתַּחֲזֹק שָׂרָה בְּקֶרְבָּהּ לֵאמֹר אַחֲרֵי בְלָתִי הִיטָה לִּי עֲדָנָה וַאֲדָנִי זָקָן:	(טז) וַתֹּאמֶר אֶל אֲדָנִי אִישׁ אֱלֹהִים אֶל תִּכְזָּב בְּשַׁפְּחָתְךָ:
(כ"א, ב) וַתֵּהָר וַתֵּלֶד שָׂרָה לְאֲבָרְהָם בֶּן לְזָקְנֵיו לְמוֹעֵד אֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהִים:	(יז) וַתֵּהָר הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד בֶּן לְמוֹעֵד הַזֶּה כְּעֵת חַיָּה אֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהִים אֱלִישֶׁע:

2. בראשית פרק ל, א-ב:

(א) וַתֵּרָא רַחֵל כִּי לֹא יֵלְדָה לְיַעֲקֹב וַתִּקְנָא רַחֵל בְּאֲחֹתָהּ וַתֹּאמֶר אֶל יַעֲקֹב הֲבֵה לִּי בָנִים וְאִם אֵין מִתָּה אֲנֹכִי: (ב) וַיַּחֲר אַף יַעֲקֹב בְּרַחֵל וַיֹּאמֶר הַתַּחַת אֱלֹהִים אֲנֹכִי אֲשֶׁר מָנַע מִמֶּנּוּ פְרִי בֶטֶן:

3. שמואל א פרק א:

(ב) וַיְהִי לְפָנֶיהָ יָלְדִים וּלְחֹנָה אֵין יָלְדִים... (י) וַהֲיָא מֵרַת נָפֶשׁ וַתִּתְפַּלֵּל עַל ה' וּבָכָה תְּבֻכָּה... (יז) וַיַּעַן עָלֶי וַיֹּאמֶר לְכִי לְשָׁלוֹם וְאַלְהֵי יִשְׂרָאֵל יִתֵּן אֶת שְׁלָתְךָ אֲשֶׁר שְׁאַלְתָּ מִעֲמוֹ:

4. אגדת בראשית (בובר) פרק ע:

כדי שלא יהיו הנביאים מתגאים, מתשש להן הקדוש ברוך הוא כחן, ומראה להן שאינן כלום, עוכן את מוצא משה גדול הנביאים, על שאמר והדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי (דברים א יז), אמר לו הקדוש ברוך הוא אתה יכול ליפתור דבר קשה, חייך אני מראה לך, כיון שהגייע לפניו עסקן של בנות צלפחד, התחיל מקשה לפניו, ולא היה יודע מה לומר, אלא ויקרב משה את משפטן לפני ה' (במדבר כז ה), אמר לו הקדוש ברוך הוא משה לא היית אומר והדבר אשר יקשה מכם וגו', אמר לו הרי מה שהנשים יודעות אין אתה יודע, שנאמר כן בנות צלפחד דוברות וגו' (שם שם /במדבר כ"ז ז), הנשים דנו דין יפה ממך.... אף אלישע אדם גדול היה, את מוצא שכל הניסים שעשה אליהו, אלישע עשה כפלים, שנאמר ויהי נא פי שנים ברוחך אלי (מל"ב ב ט), ובא לו שעה ולא ידע כלום, אימתי כשראה השונמית באת אצלו, אמר לגחזי רוע נא לקראתה וגומר (שם ד כו), ולא ידע שמת הילד בסוף הרגיש ואמר לגחזי הרפה לה כי נפשה מרה לה וה' העלים ממני ולא הגיד לי (שם כז). הרי למדת שהכל מן הקדוש ברוך הוא, אם ביקש ראו בני אדם, ואם ביקש שמעו.

ימי עיון בתנ"ך תשפ"א

5. תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת סנהדרין פרק י הלכה ב:

את מוצא בשעה שבא אלישע להחיות את בנה של שונמית אמר לו [שם כט] קח משענתי בידך ולך כי תמצא איש לא תברכנו וכי יברכך איש לא תעננו. והוא לא עבד כן אלא כד פגע בר נש ביה א"ל מאיין ולאיינ גיחזי. וו א"ל אנא איזיל מחיה מתים.

6. תלמוד בבלי מסכת תענית דף ב עמוד א:

אמר רבי יוחנן: שלשה מפתחות בידו של הקדוש ברוך הוא שלא נמסרו ביד שליח, ואלו הן: מפתח של גשמים, מפתח של חיה, ומפתח של תחיית המתים.